

Redakcijas padome

Juris Savickis	padomes priekšsēdētājs, SIA "ITERA Latvija" prezidents, LZA goda mecenāts
Namejs Zeltnišs	priekšsēdētāja vietnieks zinātniskajos jautājumos, profesors, <i>Dr. habil. sc. ing.</i>
Aigars Kalvītis	AS "Latvijas gāze" valdes priekšsēdētājs
Uldis Bariss	AS "Conexus Baltic Grid" valdes priekšsēdētājs
Kaspars Cikmačs	AS "Latvenergo" valdes loceklis
Gatis Junghāns	AS "Augstsprieguma tīkls" valdes loceklis, <i>Dr. sc. ing.</i>
Māris Balodis	AS "Latvenergo" izpētes un attīstības direktors, <i>Dr. oec.</i>
Ivars Kalviņš	LZA prezidents, akadēmiķis
Ojārs Spārītis	LZA viceprezidents, akadēmiķis
Leonids Ribickis	RTU rektors, akadēmiķis
Egils Dzelzītis	profesors, <i>Dr. habil. sc. ing.</i>
Kārlis Briņķis	LEEA eksperts, <i>Dr. sc. ing.</i>
Tarmo Somere	Igaunijas ZA prezidents
Ludvigs M. Bednarcs	<i>Dr. sc. ing. (ASV)</i>
Jerzijs S. Mihna	prof., <i>Dr. habil. ing., Dr. h. c. LZA (Vācija)</i>
Jurijs Tabunščikovs	akadēmiķis (Krievijas Federācija)
Jurģis Vilems	akadēmiķis (Lietuva)

Redakcija

Redaktors: **Leo Jansons**
Zinātniskais redaktors: **Māris Balodis**
Literārā redaktore: **Anda Meistere**
Datorgrafikis: **Uldis Freimanis**

Redakcijas adrese:
Dzirnciema iela 121, Rīga, LV-1055
Mob. tālr.: 26245896
E-pasts: leo@lza.lv
www.enerģijaunpasaule.lv

Izdevējs

SIA "Enerģija un Pasaule"
Reģistrācijas nr. 40003614953
Valdes loceklis: **Andris Auziņš**

Iznāk reizi divos mēnešos
Iespiests SIA "IBC Print Baltic"

Par rakstos pausto faktu un datu pareizību atbild rakstu autori.
Autortiesības uz publicētajiem rakstiem pieder žurnāla "Enerģija un Pasaule" redakcijai.
Pārpublicēšana iespējama tikai ar rakstisku žurnāla "Enerģija un Pasaule" redakcijas piekrišanu.

Sadarbībā ar:

Saturs

Elektroenerģijas cenas: izmaiņu cēloņi, tendences un prognozes no nozares profesionāļu skatpunkta	4
AS "Gaso" ceļā uz ilgtspējīgu nākotni	10
Dažas tēzes par konferenci "Enerģētika 2021: konkurētspēja un tirgus stabilitāte ceļā uz klimata mērķu sasniegšanu"	16
Transporta nabadzība – vēl viena enerģētiskās nabadzības šķautne	23
Kā izvēlēties piemērotāko elektroauto un tā uzlādi	30
Kā dzīvot zaļāk: Portugāles plāni ūdeņraža enerģētikas attīstībai	34
Biometāns – viena no nozīmīgākajām nākotnes gāzveida degvielām	40
AS "Latvenergo" zaļās obligācijas: finanšu instruments videi draudzīgu projektu atbalstam	46
No jaunajiem enerģētikas līderiem līdz Latvijas un Igaunijas selgas vēja parkam – PEP LNK jūnija valdes sēdes aktualitātes	49
Par pašmāju "zaļo" gāzi – biometānu	56
Dabāsgāzes brīvā tirgus ietekme uz dabāsgāzes cenām	60
Ieskats pasaules kodolreaktoru avāriju vēsturē	64
Fotokatalīze un ūdeņraža enerģētika: kā sašķelt ūdeni ar gaismu	68
Latvijas fizikas un tehnisko zinātņu žurnāla specizlaidumā – par enerģijas pāreju un aktuālajiem pētniecības virzieniem enerģētikā	74
Gaismas spiediens: optiskā pincete un bioloģija	79

Žurnāls "Enerģija un Pasaule" – Cicerona Goda nosaukuma laureāts

Elektroenerģijas cenas: izmaiņu cēloņi, tendences un prognozes

Vēl 2020. gadā elektroenerģijas cenas gan Ziemeļvalstu, gan arī Latvijas biržas *Nord Pool* cenu apgabalos patērētājus priecēja ar ārkārtīgi zemu līmeni. Savukārt 2021. gada jūnijā cenas, salīdzinot ar šo pašu periodu pērn, ir praktiski dubultājušās. Kādi ir šobrīd vērojama straujā elektroenerģijas cenu kāpuma iemesli, un vai augstās elektroenerģijas cenas Latvijā un Baltijā ir “atnākušas uz palikšanu”? Lai to noskaidrotu, pie sarunu galda aicinājām vairāku Latvijā strādājošo elektroenerģijas tirdzniecības un ražošanas uzņēmumu pārstāvjus.

AS “Gasco” ceļā uz ilgtspējīgu nākotni

Nepieciešamība pēc dabasgāzes pārvades un sadales sistēmas, kā arī gāzveida kurināmā kā tāda pārredzamā nākotnē, visticamāk, nemazināsies, bet, tieši pretēji, – pieaugs. Turklāt, pieaugs ne tikai Eiropā, bet arī Latvijā, un mūsu valsts dabasgāzes sistēmu operatori arī tad būs jānodrošina nepārtrauktas, drošas un savlaicīgas kurināmā piegādes. Par to, kā Latvijas dabasgāzes sadales sistēmas operators AS “Gasco” (GASO) raugās nākotnē, kādus jautājumus un darbības jomas aktualizē vidēja termiņa plānošanas periodam un ar kādiem izaicinājumiem saskaras ikdienas darbā, ar žurnālu “Enerģija un Pasaule” domās dalījās GASO valdes priekšsēdētāja Ilze Pētersone-Godmane.

Kā dzīvot zaļāk: Portugāles plāni ūdeņraža enerģētikas attīstībai

Šobrīd vēl dārgais zaļais ūdeņradis nākotnē var kļūt par ilgtspējīgu un samērā efektīvu veidu, kā sasniegt ambiciozos Eiropas Savienības (ES) ekonomikas dekarbonizācijas mērķus līdz 2050. gadam, un Portugāle ir viena no tām ES dalībvalstīm, kas jau pieņēmusi savu ūdeņraža stratēģiju. Tas tika izdarīts 2020. gadā. Savukārt, šajā desmitgadē ar ES fondu atbalstu tiek plānots ūdeņraža ražošanas un pārvades infrastruktūras izveidē ieguldīt vairāk nekā 10 miljardus eiro (EUR), kas ļaus ne tikai uz pusi samazināt oglekļa dioksīda emisijas, bet arī vājināt atkarību no energoresursu importa.

Latvijas fizikas un tehnisko zinātņu žurnāla specizlaidumā – par aktuālajiem pētniecības virzieniem enerģētikā

2021. gada jūnijā nācis klajā Latvijas fizikas un tehnisko zinātņu žurnāla (LJPTS; *Latvian Journal of Physics and Technical Sciences*) specizlaidums, kas veltīts enerģijas pārejas (*energy transition*) problemātikai, kā arī ilgtspējīgiem un klimatneitrāliem risinājumiem enerģētikas jomā. Ņemot vērā valsts pētījumu programmas “Enerģētika” infrastruktūras un tirgus virziena projektos sasniegtos rezultātus, kā arī jau vairāk nekā divu gadu garumā citos zinātniskos projektos gūtās atziņas, bija izveidota arī tik apjomīga darba veikšanai nepieciešamā zināšanu un pētniecisko rezultātu bāze.

4. lpp.

10. lpp.

34. lpp.

74. lpp.